

Abstract: *Stepan Bandera's post is full of myths and lies. He was not an ideal person, according to some cultural figures, he was rather ideological, fanatical and ambitious. He created generic schemes and had a strong influence on the national consciousness of Ukrainians. Someone may hate him, someone may consider him a hero. He loved Ukraine with all heart.*

Key words: *Stepan Bandera, state, nationalism, history.*

Науковий керівник:
БЕРЕЗОВСЬКА Тетяна,

*канд. іст. наук, доцент кафедри українознавства
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

УДК 623.428.1-029:09

ДИСТАНЦІЙНА ЗБРОЯ ДАВНІХ ЧАСІВ

Мішуровський Влад Віталійович,

**Здобувач вищої освіти спеціальності 162 «Біотехнологія та біоінженерія»
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна**

Анотація: *Україна зараз масово використовує технологічного нащадка катапульти у вигляді артилерії. В сучасній війні артилерія має ту ж саму роль – придушення або знищення військової сили супротивника, знищення його фортифікаційних споруд, прикриття піхоти або інших видів військ. За допомогою історії катапульти можна прослідкувати як саме використовували «дідуся» сучасної артилерії, як роль цих машин змінилась з часом, наскільки змінився принцип роботи, та сучасне їх використання.*

Ключові слова: *зброя, катапульта, середні віки, імперія, нащадки, походи.*

Після занепаду Західної Римської імперії в V ст. н.е. Європа поринула в початок Середньовіччя та феодального устрою, коли кожен феодал намагався підкорити як можна більше земель і надіти на себе корону правонаступника Риму. Тому багато технологій в Європі були забуті на довгі століття. У той час в основному використовували все, що змогли залишити після Імперії. Але використання катапульти франками або англосаксами не має в різних джерелах, тому можна сказати, що або в Ранньому Середньовіччі західні європейці не використовували катапульти античного зразка через дороговизну їх обслуговування та складність конструкції, або вони приймали участь в битвах дуже рідко, і згадки цього не дійшли до нас [1].

Та крім Європи розвивались й інші регіони. Наприклад, в Китаї була своя катапульта – мангонель. Вона відносилась до гравітаційних катапульти, які приводились у дію напругою через людську силу або за допомогою противага, а торсіонні та тенсіонні в Китаї почали використовувати набагато пізніше. Вона була винайдена приблизно між 5 та 3 віками до н.е. І в 6 столітті мангонель приносять до Європи авари, згідно «Чудесам Святого Дмитрія», які разом зі слов'янами напали на місто Тессалоніки, яке було у складі Східної Римської імперії, більш відома як Візантія. Вони атакували стіни під прикриттям

мангонелів. Хоча нападники не завдали майже ніякої шкоди їх укріпленням та не влучали в ціль, але римляни оцінили цю зброю та додали її до свого арсеналу, а вже від них воно поширилось на іншу Європу та арабські країни [1, с. 30]. Цей вид катапульта був більш простим за будовою та чіткішим, ніж онагри, та завдавав більше шкоди, тому вони зайняли роль головної артилерії Середньовіччя, посунувши тим самим торсіонні катапульти. Правда на той момент укріплення були розвинуті на високому рівні, тому катапульти завдавали клопоту тільки оборонцям замків та міст [2].

Свою роль катапульти зіграли також і в період арабських завоювань. Приблизно в 630-х р. н.е. араби атакували столицю Персії Ктезифон, яка складалася з двох районів, які в свою чергу стояли на різних берегах р. Тигр. Вони атакували перший район за допомогою катапульта та меншими мангонелями. Треба доповнити тим, що під катапулемтою часто розуміють балісту. Так під прикриттям машин араби підійшли до стін та поставили на них драбини, але виявилось, що перси (напевно йдеться про армію та владу) вже втікли звідти. Також є відомості, що для будовання катапульта араби використовували перських дезертів. Потім араби перетнули річку та взяли другу частину Ктезифона, після чого місто пало, а перси програли цю битву. У 638 або 639 роках мусульмани атакували місто Шуштар, тільки тут навпаки перси атакували арабів за допомогою катапульта, вбив багато з них, але місто все одно впало через деякий час. По цьому можна зробити висновок, що араби тоді тільки почали осягати методи використання та конструювання облогових машин, а в більш ранніх (наприклад, у завоюванні Сирії) битвах вони в основному використовували облогові драбини. Через пару років араби почали похід з ціллю захопити Єгипет. Хоча в них були захоплені катапульти, але спеціалістів, які можуть ними користуватись, не було. А візантійці навпаки в Єгипті мали на всіх вежах та стінах катапульти разом з навченими воїнами, що було одним з аргументів проти завзятої мусульманської армії. Але ми знаємо, що все одно араби зможуть підкорити більшість земель Візантії. В цих війнах катапульти були в основному на боці римлян, бо араби тільки недавно із племен сформувались в єдину силу і не мали достатньо технологій, але це все одно це не врятувало Візантію [3].

В часи Першого хрестового походу активно будувалась облогові машини європейцями. Армія хрестоносців використовували катапульти як торсіонної так гравітаційної дії, але проблема в тому, що не зрозуміло які саме, бо тоді використовували різні назви для різних видів катапульта. Використовували назви такі як патрарія, мангана, мангонелла. Катапульти тих часів могли запускати п'ятикілограмовий камінь на відстань близько сімдесяти п'яти метрів, тоді як масивні машини могли відправляти великі брили на таку ж відстань. Також для деморалізації мусульман європейці закидали голови вбитих супротивників катапультами та пращами. Так під час сумісної облоги Нікеї хрестоносцями та візантійцями вони використовували катапульти для знищення сельджуцького гарнізону та прикриття вогнем своєї війська, але в європейців не було таких майстрів, які б могли побудувати достатньо потужні машини для знищення стін міста [4].

Також був інцидент, коли під час приготування до облоги латиняни піймали фатимідського шпигуна, а після допиту вирішили його відправити за стіни катапульті. Правда вага людини занадто велика, тому він долетів тільки до каменів, які були біля стін. Коли настав час штурму 14 липня на різних ділянках битви була різна ситуація. Франки, наприклад, обдурили мусульман за допомогою облогові вежі, яку вони збирали в одному місці, а потім передислокували свої позиції на схід і зібрали її в іншому, таким чином оборонці приготували захист для стіни, яку не довелося в підсумку захищати. А катапульти франки використовували для подавлення військ ворога на стіні. А на південь від міста на горі Сіон розташувалися провансальці, які зазнавали сильного опору від фатимідів. Фатиміди обороняли свою найслабшу стіну з великою завзятістю, до того ж хрестоносці розташували там найбільшу кількість катапульт, тому фатиміди запускали в атакуючих все що можна було, і з чого можна було.

Список використаних джерел

1. Purton, Peter (2009), A History of the Early Medieval Siege c.450-1200, The Boydell Press
2. Gurstelle W. The Art of the Catapult: Build Greek Ballistae, Roman Onagers, English Trebuchets, and More Ancient Artillery. Chicago Review Press, 2004. 192 p.
3. Asbridge T. The First Crusade: A New History: The Roots of Conflict between Christianity and Islam. Oxford University Press, USA, 2005. 448 p.
4. Chevedden P. E. The Invention of the Counterweight Trebuchet: A Study in Cultural Diffusion. *Dumbarton Oaks Papers*. 2000. Vol. 54. P. 71

***Abstract:** Ukraine is now widely using the technological savage catapult in the form of artillery. In the modern war artillery has the same role - the suppression or destruction of the enemy's military force, the destruction of its fortification structures, the closure of the stove or other types of troops. With the help of history catapult can be traced how it was used "grandfather" of modern artillery, how the role of these machines has changed with time, how changed the principle of operation, and modern use of them.*

***Key words:** Weapon, catapult, middle age, empire, descendants, hiking.*

Науковий керівник:

БЕРЕЗОВСЬКА Тетяна,

Канд. іст. Наук. Доцент кафедри українознавства
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна